BETER VOOR NATUUR BOER KIP
Versie 1.2 - 1 november 2026

Legenda en definities

	Inkopende partij	Organisaties die een product met een Beter voor Natuur & Boer logo op de markt zetten.
	Ketenpartner	Organisaties die contracten hebben met de boeren en/of telers.
	Verwerker	Organisaties die de producten van een Beter voor Natuur & Boer gecertificeerde boer of teler in een eindproduct verwerken en/of verpakken.
	Boer/teler	Primaire producenten van zuivel, varkens, vleeskuikens, eieren of aardappelen, groenten en fruit.

Toelichting rollen

Elke organisatie in de keten heeft een rol waarvan verwacht wordt dat er aan bepaalde vereisen wordt voldaan. Deze vereisen zijn te herkennen aan het pictogram in de kolom 'Scope' op ieder tabblad. Het kan zijn dat een organisatie tegelijkertijd meerdere rollen vervult, bijvoorbeeld de rol van Ketenpartner en Verwerker. In dat geval moet de organisatie aan de vereisten van elk van deze rollen voldoen.

Uitkomsten Beter voor Natuur & Boer audit

Audit Resultaat	Actie Boer of Teler	Certificeringsstatus	Levering onder Beter Voor keurmerk	Herhaalde afwijking (Recidive)*
MI: Minor non-conformiteiten	Opstellen actieplan met corrigerende maatregelen binnen 28 dagen na de uitgevoerde audit.	• Gecertificeerd na acceptatie door auditor van de voorgestelde corrigerende maatregelen • Indien het actieplan ontbreekt of onvoldoende herstel aantoont, wordt de minor afwijking opgewaardeerd naar een major afwijking.	• Gecertificeerd: levering onder Beter Voor keurmerk • Bij opwaardering naar MA: Geen consequentie	Opwaardering tot MA
MA: Major non-conformiteit(en)	Opstellen actieplan met corrigerende maatregelen en aanleveren objectief bewijs binnen 28 dagen na de uitgevoerde audit.	• Gecertificeerd na acceptatie van het bewijs van doorvoering van de corrigerende maatregel door CI. • Bij niet aantoonbaar doorvoeren van de correctie: MA wordt opgewaardeerd tot herstelbare KO, schorsing van max. 3 maanden. • De deelnemer krijgt hersteltermijn van max. 3 maanden (inclusief herinspectie van CI).Vindt er geen herstel plaats binnen de 3 maanden, dan is de deelnemer direct uitgesloten voor de duur van 12 maanden.	• MA: geen consequentie • MA zonder aantoonbare correctie: max. 3 maanden afwaarderen van product onder Beter voor keurmerk. • Geen herstel van MA binnen 3 maanden: uitsluiting voor 12 maanden en dus afwaarderen product onder keurmerk Beter Voor	Herstelbare KO
KO: Knock-Out	Is de KO herstelbaar? JA: schorsing: max. 3 maanden herstel. NEE: Per direct uitgesloten van levering 12 maanden Beter Voor producten tot nieuwe certificerings audit succesvol is afgesloten.	• Herstelbare KO: De deelnemer krijgt hersteltermijn van max. 3 maanden (inclusief herinspectie van CI). • Vindt er na constatering van KO geen herstel plaats binnen de 3 maanden, dan is de deelnemer direct uitgesloten voor de duur van 12 maanden. • Onherstelbare KO: directe uitsluiting voor 12 maanden en niet gecertificeerd	• Herstelbare KO: max. 3 maanden afwaarderen van product onder Beter voor keurmerk. • Geen herstel binnen 3 maanden: uitsluiting voor 12 maanden en dus afwaarderen product onder keurmerk Beter Voor. • Directe uitsluiting: afwaarderen product onder keurmerk Beter Voor (12 maanden).	Leidt direct tot onherstelbare KO

*Herhaling van deze afwijking bij een volgende audit geldt als recidive en resulteert in een zwaardere classificatie van non-conformiteit.

BETER VOOR NATUUR & BOER
Scope ketenpartners en inkopende partij

Nº	Scope	Beheerspunten	Vereisten	Sanctie	Non-conformiteit	Beschrijving
Kip specifiek - Ketenpartner & Inkopende partij						
A.1		Verplichte documentatie en contracten				
A.1.1		De ketenpartner voert een steekproef uit met betrekking tot het monitoringsprogramma kritische stoffen.	-	MA		
A.1.2		De ketenpartner laat een analyse van voedselveiligheid uitvoeren door een ISO 17025 geaccrediteerd laboratorium	-	MA		
A.2		Diergezondheid en dierenwelzijn				
A.2.1		leder koppel wordt met een steekproef beoordeeld op de kwaliteit van vangen en verladen.	**De ketenpartner:** • beoordeelt elk koppel met een steekproef op de kwaliteit van vangen en laden. Rapport bevat tenminste de volgende kenmerken: percentage diffuse donkerrode haematomen vanaf 3 centimeter op vleugel, poot of lichaam. • koppelt de data uit de steekproef terug aan de pluimveehouder.	MA		
A.2.2		leder koppel wordt met een steekproef beoordeeld op dierwelzijnskenmerken die samenhangen met een goede houderijpraktijk.	**De ketenpartner:** • beoordeelt elk koppel met een steekproef op dierenwelzijnskenmerken die samenhangen met een goede houderijpraktijk. Rapport bevat tenminste de volgende kenmerken: voetzoollaesies, hakdermatitis en contactdermatitis borst. • koppelt de data uit de steekproef terug aan de pluimveehouder.	MA		
A.3		Emissiereductie				
A.3.1		De emissiereductie van fijnstof (PM10) bij de pluimveehouder (uitgedrukt in dierplaats per jaar) wordt geinventariseerd en zal, zodra dit mogelijk is, worden vastgesteld.	**De ketenpartner:** • berekent de emissiereductie van fijnstof (PM10) uitgedrukt in dierplaats per jaar op basis van de RAV-lijst*. • koppelt de uitkomsten van de berekening terug aan de pluimveehouders. * Zodra er een juridisch houdbaar alternatief is voor de RAV-lijst wordt een reductiedoelstelling bepaald op basis van een nulmeting.	MI		
A.3.2		De emissiereductie van ammoniak (NH3) bij de pluimveehouder (uitgedrukt in dierplaats per jaar) wordt geinventariseerd en zal, zodra dit mogelijk is, worden vastgesteld.	**De ketenpartner:** • berekent de emissiereductie van ammoniak (NH3) uitgedrukt in dierplaats per jaar op basis van de RAV-lijst*. • koppelt de uitkomsten van de berekening terug aan de pluimveehouders. * Zodra er een juridisch houdbaar alternatief is voor de RAV-lijst wordt een reductiedoelstelling bepaald op basis van een nulmeting.	MI		
A.3.3		De mest van de pluimveehouder wordt afgezet tegen een van de geaccepteerde opties.	**De ketenpartner:** • draagt zorg voor het delen van de geaccepteerde opties • koppelt feedback terug aan de pluimveehouders. * Zie D.2.1.4. voor de geaccepteerde opties	MI		

BETER VOOR NATUUR & BOER
Scope ketenpartners en inkopende partij

Nº	Scope	Beheerspunten	Vereisten	Sanctie	Non-conformiteit	Beschrijving
Kip specifiek - Ketenpartner & Inkopende partij						
A.3.4		De ketenpartner verzamelt informatie t.b.v. CO2-footprintberekening.	**De ketenpartner:** • draagt zorg voor het opvragen en berekenen van data voor de CO2 footprintberekening • koppelt data terug aan de pluimveehouders.	MI		

BETER VOOR NATUUR & BOER
Scope vleespluimveehouderijbedrijven

** Pluimveehouders die deelnemen aan Beter voor Natuur & Boer kip moeten een geldig certificaat van IKB en BLK1* hebben. Toch worden sommige eisen die opgenomen zijn in deze schema's apart benoemd in het certificatieschema voor Beter voor Natuur en Boer kip. Zo kan het certificatieschema voor Beter voor Natuur & Boer kip ook als een stand-alone versie gebruikt worden*

Nº	Scope	Beheerspunten	Vereisten	Sanctie	Non-conformiteit	Beschrijving
3. Basis / Management - Boer						
B. 1		Verplichte certificaten/rapporten				
B.1.1.		Het pluimveebedrijf beschikt over een geldig certificaat van het kwaliteitsbeheersingssysteem IKB-Kip.	Het pluimveehouderijbedrijf: • draagt zorg voor een actuele IKB certificeringsstatus. • kan een geldig certificaat tonen aan de Beter Voor auditor.	KO		
B.1.2.		Het pluimveebedrijf beschikt over een geldig certificaat van het Beter Leven keurmerk voor de scope BLK Kip 1 ster.	Het pluimveehouderijbedrijf: • draagt zorg voor een actuele BLK 1* certificeringsstatus. • kan een geldig certificaat tonen aan de Beter Voor auditor.	KO		
B.1.3.		Het pluimveebedrijf beschikt over een Agro Electra rapport waarbij de inspectie maximaal **drie** jaar geleden is uitgevoerd.	Het pluimveehouderijbedrijf: Laat ten minste éénmaal per drie jaar de electrische installatie controleren overeenkomstig de voorschriften van agro electra, waarbij als gelijkwaardig bewijs onder meer wordt geaccepteerd: • een SCIOS scope 10-inspectie gebaseerd op NTA 8220. • een SCIOS scope 8-inspectie gebaseerd op NEN 3140 voor bedrijven met werknemers. • voor nieuwe installaties: een installatie die voldoet aan NEN 1010 of (HD) IEC 60364 Low Voltage Electrical Installations. De pluimveeveehouder toont óf het keuringsdocument (max. 3 jaar oud) óf een schriftelijke bevestiging van de datum waarop de volgende keuring gepland is, waarbij deze keuring binnen 3 maanden na het verstrijken van de geldigheidsduur moet plaatsvinden	MI		
B.2		Verplichte deelname programma's / Self-assessment				
B.2.1.		Voorafgaand aan de eerste Beter voor Natuur & Boer audit verricht de pluimveehouder, eventueel in samewerking met de ketenpartner, een zelfbeoordeling met betrekking tot de naleving van de criteria van het Beter voor Natuur & Boer schema. Hiervoor wordt het self-assessment-formulier dat op de website van Stichting Beter voor Natuur & Boer staat ingevuld.	De pluimveehouder: • voert voorafgaand aan de eerste audit een zelfbeoordeling uit met betrekking tot de naleving van de criteria in het Beter voor Natuur & Boer schema. • vermeldt en behandelt alle geregistreerde locaties van het pluimveebedrijf in deze zelfbeoordeling. • uitsluitend van toepassing voor nieuwe deelnemers aan het certificatieschema.	MA		
B.2.2.		De pluimveehouder neemt minimaal twee keer per jaar deel aan een informatieve bijeenkomst waar een onderwerp rondom diergezondheid of diermanagement besproken wordt.	De pluimveehouder: • volgt minimaal twee keer per jaar een informatieve bijeenkomst zoals een symposium, seminar/webinar, workshop of studiebijeenkomst over bijvoorbeeld een onderwerp rondom diergezondheid of diermanagement. • zijn/haar aanwezigheid hierbij kunnen aantonen d.m.v. bijvoorbeeld een deelnamecertificaat, een overzicht van een agenda, foto's van de bijeenkomst of een bewijs van inschrijving (aanmeldingsformulier/ -mail).	MI		

BETER VOOR NATUUR & BOER
Scope vleespluimveehouderijbedrijven

** Pluimveehouders die deelnemen aan Beter voor Natuur & Boer kip moeten een geldig certificaat van IKB en BLK1* hebben. Toch worden sommige eisen die opgenomen zijn in deze schema's apart benoemd in het certificatieschema voor Beter voor Natuur en Boer kip. Zo kan het certificatieschema voor Beter voor Natuur & Boer kip ook als een stand-alone versie gebruikt worden*

Nº	Scope	Beheerspunten	Vereisten	Sanctie	Non-conformiteit	Beschrijving
3. Basis / Management - Boer						
B. 4.		Betrokkenheid bij de gemeenschap				
B. 4.1.		De pluimveehouder levert een actieve bijdrage aan de lokale gemeenschap door minimaal één activiteit per jaar te organiseren of externe bezoekers op zijn bedrijf toe te laten, mits de bio security dit toelaat. Deelname is vrijwillig.	De pluimveehouder: • mag zelf bepalen wat mogelijk is binnen het bedrijf. Suggesties zijn onder andere: het organiseren van een bezoekersdag, het ontvangen van groepsexcursies etc. • lokale activiteiten steunen zonder fysiek bezoek aan het bedrijf is in deze ook toegestaan. • zal de activiteiten of het toe laten van bezoekers promoten via sociale media en/of een website. • toont de activiteit of het het toelaten van bezoekers aan met foto's, e-mails, bericht(en) op socials of ander bewijs van dergelijke activiteiten.			
B. 4.2.		Het bedrijf is netjes en het erf oogt ordelijk.	De pluimveehouder: • zorgt voor verharde toegangswegen tot de stallen. • zorgt voor een deugdelijk functionerende afwatering ten opzichte van het bedrijfsgebouw. • houdt de directe omgeving van de stallen visueel schoon en vrij van opstaande begroeiing. * Voorbeelden van zaken die niet thuishoren bij een nette, opgeruimde indruk: o.a. haag van brandnetels, pallets, dakpannen tegen (of in de nabijheid van) de stal. De directe omgeving van de stallen wordt als een afstand van 1.5 meter beschouwd.	MI		
B.5		Voedselveiligheid/integriteit				
B. 5.1.		Het pluimveehouderijbedrijf laat analyses uitvoeren op de belangrijkste voedselveiligheidsaspecten door een ISO 17025 geaccrediteerd laboratorium. *	De pluimveehouder laat Salmonellaonderzoeken (inlegvellen en overschoenen) -uitvoeren.	KO		
B. 5.2.		Het pluimveehouderijbedrijf kan betrokken worden bij het monitoringsprogramma kritische stoffen door middel van een steekproef in de slachterij.	De pluimveehouder verleent op verzoek medewerking aan aanvullend onderzoek, bijvoorbeeld door het ter beschikking stellen van gevraagde informatie.	KO		
B.6		Transparantie/Chain of Custody				
B.6.1.		Op het pluimveebedrijf zijn alleen Beter voor Natuur & Boer vleeskuikens aanwezig.	Alle stallen per bedrijf (UBN) voldoen aan de Beter voor Natuur & Boer voorwaarden. Er worden geen andere vleeskuikens gehouden onder niet Beter voor Natuur & Boer voorwaarden.	KO		

BETER VOOR NATUUR & BOER
Scope vleespluimveehouderijbedrijven

** Pluimveehouders die deelnemen aan Beter voor Natuur & Boer kip moeten een geldig certificaat van IKB en BLK1* hebben. Toch worden sommige eisen die opgenomen zijn in deze schema's apart benoemd in het certificatieschema voor Beter voor Natuur en Boer kip. Zo kan het certificatieschema voor Beter voor Natuur & Boer kip ook als een stand-alone versie gebruikt worden*

Nº	Scope	Beheerspunten	Vereisten	Sanctie	Non-conformiteit	Beschrijving
3. Basis / Management - Boer						
B.6.2.		De pluimveehouderij kan aantonen dat de Beter Voor Natuur & Boer premie is ontvangen.	De pluimveehouder ontvangt 1 cent per kg levende kip boven op de marktprijs voor 1*BLK kip, bij afleveren gecertificeerde Beter voor Natuur & Boer vleeskuikens.	MI		

BETER VOOR NATUUR & BOER
Scope vleespluimveehouderijbedrijven

** Pluimveehouders die deelnemen aan Beter voor Natuur & Boer kip moeten een geldig certificaat van IKB en BLK1* hebben. Toch worden sommige eisen die opgenomen zijn in deze schema's apart benoemd in het certificatieschema voor Beter voor Natuur en Boer kip. Zo kan het certificatieschema voor Beter voor Natuur & Boer kip ook als een stand-alone versie gebruikt worden*

** Alleen van toepassing bij bedrijven met vreemde arbeid waarbij arbeiders (tijdelijk) gehuisvest worden door henzelf of door een ingehuurd uitzendbureau.

Nº	Scope	Beheerspunten	Vereisten	Sanctie	Non-conformiteit	Beschrijving
			4 Beter Voor - Boer			
C.1**		Goed werkgeverschap				
C. 1.1		De pluimveehouder maakt gebruik van Stichting Normering Arbeid (SNA)- gecertificeerde uitzendbureaus.**	De pluimveehouder zal een geldig SNA-certificaat kunnen aantonen van ieder uitzendbureau dat ingehuurd wordt voor personeel (www.normeringwerk.nl).	MA		
C.1.2		De pluimveehouder beschikt over een actueel en geverifieerd overzicht van de gehuisveste medewerkers.**	Het overzicht: • Toont het aantal op de bedrijfslocatie gehuisveste medewerkers (zijnde geen gezinsleden) en hun namen registreren. • Is actueel en geverifieerd. Dit beheerspunt is niet van toepassing als de boerderij in het bezit is van een geldig social compliance audit rapport.	MA		
C.1.3		De pluimveehouder maakt gebruik van huisvesting die voldoet aan de vereisten gesteld in de Uniforme Landelijke Huisvestingsnorm of Agrarisch Keurmerk Flexwonen.**	De pluimveehouder kan een geldig certificaat tonen van Stichting Normering Flexwonen of Agrarisch Keurmerk Flexwonen.* *: Dit criteria is niet van toepassing wanneer medewerkers gecontracteerd zijn via een uitzendbureau omdat het daar is opgenomen in de SNA-standaard (zie C.1.1)	MA		
C.1.4		De pluimveehouder beschikt over een geldige vergunning voor het huisvesten van medewerkers op de bedrijfslokatie.**	De vergunning is: • Geldig zijn voor de gemeente waarin de huisvesting plaats vindt. De accommodatie is: • in overeenstemming met de vergunning.	MA		

BETER VOOR NATUUR & BOER
Scope vleespluimveehouderijbedrijven

** Pluimveehouders die deelnemen aan Beter voor Natuur & Boer kip moeten een geldig certificaat van IKB en BLK1* hebben. Toch worden sommige eisen die opgenomen zijn in deze schema's apart benoemd in het certificatieschema voor Beter voor Natuur en Boer kip. Zo kan het certificatieschema voor Beter voor Natuur & Boer kip ook als een stand-alone versie gebruikt worden*

** Alleen van toepassing bij bedrijven met vreemde arbeid waarbij arbeiders (tijdelijk) gehuisvest worden door henzelf of door een ingehuurd uitzendbureau.

Nº	Scope	Beheerspunten	Vereisten	Sanctie	Non-conformiteit	Beschrijving
			4 Beter Voor - Boer			
C.1.5		De pluimveehouder zorgt ervoor dat de kosten van de accommodatie niet hoger zijn dan 20% van het wettelijk bruto (jeugd) minimumloon dat van toepassing is op de medewerker.**	De pluimveehouder kan o.b.v. relevante documenten aantonen dat de kosten van de accommodatie niet hoger zijn dan 20% van het wettelijk bruto (jeugd) minimumloon dat van toepassing is op desbetreffende medewerker. Dit criteria is niet van toepassing wanneer medewerkers gecontracteerd zijn via een uitzendbureau omdat het daar is het opgenomen in de SNA-standaard (zie B1.1)	MA		
C.2		Gezondheid en veiligheid				
C.2.1		De pluimveehouder beschikt over een erkende, actuele en geldige RI&E (Risico Inventarisatie & Evaluatie) in.	De pluimveehouder: • beschikt over een actuele RI&E • heeft een verbeterplan opgesteld. De RI&E wordt opnieuw doorlopen bij relevante wijzigingen in de bedrijfssituatie. Een overzicht van erkende sector specifieke branche-RI&E-organisaties is beschikbaar via www.rie.nl. Bij een RI&E via Stigas toont het systeem een dashboard van 100% en zijn er geen verlopen acties.	MI		
C.2.2		De pluimveehouder investeert in preventie van gezondheidsklachten door de aanwezigheid van beschermende kleding en materialen voor medewerkers en bezoekers.	De pluimveehouder zal: • beschermende kleding en materialen (gehoor- en gezichtsbescherming indien relevant) ter beschikking stellen voor alle meewerkende personen (pluimveehouder, medewerkers, dierenarts, adviseur, vangploeg). • beschermende kleding en materialen ter beschikking stellen voor bezoekers.	MA		

BETER VOOR NATUUR & BOER
Scope vleespluimveehouderijbedrijven

** Pluimveehouders die deelnemen aan Beter voor Natuur & Boer kip moeten een geldig certificaat van IKB en BLK1* hebben. Toch worden sommige eisen die opgenomen zijn in deze schema's apart benoemd in het certificatieschema voor Beter voor Natuur en Boer kip. Zo kan het certificatieschema voor Beter voor Natuur & Boer kip ook als een stand-alone versie gebruikt worden*

Nº	Scope	Beheerspunten	Vereisten	Sanctie	Non-conformiteit	Beschrijving
5 Beter Voor - Natuur						
D.1		Biodiversiteit				
D.1.1		Nest- en verblijfsvoorzieningen				
D.1.1.1		De pluimveehouder plaatst minimaal één insectenhotel volgens de gestelde eisen.	Insectenhotels worden verstrekt door inkopende en ketenpartij. Nieuw te plaatsen insectenhotels dienen te voldoen aan de volgende eisen: • De voorzijde gericht op het zuiden. • Op een zonnige-, windvrije locatie. • Waar mogelijk op een bloemrijke plek of binnen een straal van 60 meter van een rij bomen/struiken. Voor reeds geplaatste insectenhotels geldt: • De pluimveehouder onderhoudt het insectenhotel volgens de richtlijnen in de bijlage Onderhoudsrichtlijnen. **Bijlage: Onderhoudsrichtlijnen insectenhotel**	MI		
D.1.2		Bloemensingels				
D.1.2.1		Bij de pluimveehouder zijn ter bevordering van de biodiversiteit bloemensingels aanwezig.	De pluimveehouder: • draagt zorg voor een bloemensingel met een minimale oppervlakte van 200m2 waarbij het zaadgoed ter beschikking wordt gesteld door inkopende partij en/of ketenpartner. • mag indien er geen ruimte is op eigen grond, de bloemensingel buiten het eigen bedrijf plaatsen. Deze bloemensingel kan dan niet tijdens een audit bij een andere locatie ook worden opgegeven (dubbel gebruik). *Dit is een inspanningsverplichting.	MI		
D.2		Verminderen van de impact op het klimaat en milieu				
D.2.1		Milieumaatregelen				
D.2.1.1		Is komen te vervallen.				

BETER VOOR NATUUR & BOER
Scope vleespluimveehouderijbedrijven

** Pluimveehouders die deelnemen aan Beter voor Natuur & Boer kip moeten een geldig certificaat van IKB en BLK1* hebben. Toch worden sommige eisen die opgenomen zijn in deze schema's apart benoemd in het certificatieschema voor Beter voor Natuur en Boer kip. Zo kan het certificatieschema voor Beter voor Natuur & Boer kip ook als een stand-alone versie gebruikt worden*

Nº	Scope	Beheerspunten	Vereisten	Sanctie	Non-conformiteit	Beschrijving
5 Beter Voor - Natuur						
D.2.1.2		De emissiereductie van fijnstof (PM10) wordt geinventariseerd en zal, zodra dit mogelijk is, worden vastgesteld.	De pluimveehouder: • gebruikt emissiereducerende technieken volgens zgn. RAV-lijst. • ontvangt feedback data van de ketenpartner zoals omschreven in A.3.1. (ketenpartner)	MI		
D.2.1.3		De emissiereductie van ammoniak (NH3) wordt geinventariseerd en zal, zodra dit mogelijk is, worden vastgesteld.	De pluimveehouder: • gebruikt emissiereducerende technieken volgens zgn. RAV-lijst. • ontvangt feedback data van de ketenpartner zoals omschreven in A.3.2. (ketenpartner)	MI		
D.2.1.4		De mest wordt afgezet tegen één van de geaccepteerde opties.	De pluimveehouder zet de mest af d.m.v. één van de volgende opties: 1) Aanwending op eigen bedrijf 2) Aanwending voor thermische en elektriciteitsopwekking (BMC Moerdijk) 3) Aanwending voor (eigen) biogasproductie 4) Afvoer voor compostering, mestkorrelproductie of champignonteelt 5) Afzet voor akkerbouwtoepassing • en kan dit aantonen met documentatie (mestboekhouding). • de pluimveehouder ontvangt feedback van de ketenpartner zoals omschreven in A.3.3. (ketenpartner).	MI		
D. 2.2		Energie				
D. 2.2.1		Er wordt uitsluitend elektriciteit gebruikt die is opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen.	De pluimveehouder: • wekt eigen elektriciteit op uit hernieuwbare energiebronnen en kan dit aantonen met Garanties van Oorsprong (GvO's). Een positieve balans van de opgewekte hernieuwbare energie ten opzichte van het verbruik, voldoet aan de eis voor groene stroom. • koopt elektriciteit in die is opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen en kan dit aantonen met Garanties van Oorsprong (GvO's). • Indien de eigen opwek niet het gehele verbruik dekt, zijn er aanvullende GvO's nodig om het resterende verbruik af te dekken. Deze dienen op naam te staan van de gebruiker en niet aan derden te zijn overgedragen.	MI		
D. 2.2.2		De elektriciteitsopwekking, gas- en warmteproductie wordt geregistreerd op bedrijfsniveau. Daarnaast wordt het verbruik geregistreerd.	De pluimveehouder: • registreert de opwekking van duurzame energie op bedrijfsniveau. De opwekking kan via zon, wind, biomassa of biogasinstallaties (WKK). • toont dit met documentatie aan.	MI		

BETER VOOR NATUUR & BOER
Scope vleespluimveehouderijbedrijven

** Pluimveehouders die deelnemen aan Beter voor Natuur & Boer kip moeten een geldig certificaat van IKB en BLK1* hebben. Toch worden sommige eisen die opgenomen zijn in deze schema's apart benoemd in het certificatieschema voor Beter voor Natuur en Boer kip. Zo kan het certificatieschema voor Beter voor Natuur & Boer kip ook als een stand-alone versie gebruikt worden*

Nº	Scope	Beheerspunten	Vereisten	Sanctie	Non-conformiteit	Beschrijving
5 Beter Voor - Natuur						
D. 2.2.3		In 2030 is een reductie van de CO2-footprint met ten minste 45% gerealiseerd (t.o.v. 2018). De ketenpartner verzamelt en berekent de data en zal daartoe de pluimveehouder vragen om de benodigde informatie aan te leveren t.b.v. CO2-footprintberekening.	De pluimveehouder: • deelt jaarlijks op verzoek van de ketenpartner de relevante informatie met de Ketenpartner ten behoeve van de CO2-footprintberekening van het pluimveehouderijbedrijf. • ontvangt een terugkoppeling van Ketenpartner zoals beschreven in A.3.4. (ketenpartner).	MI		

BETER VOOR NATUUR & BOER
Scope vleespluimveehouderijbedrijven

** Pluimveehouders die deelnemen aan Beter voor Natuur & Boer kip moeten een geldig certificaat van IKB en BLK1* hebben. Toch worden sommige eisen die opgenomen zijn in deze schema's apart benoemd in het certificatieschema voor Beter voor Natuur en Boer kip. Zo kan het certificatieschema voor Beter voor Natuur & Boer kip ook als een stand-alone versie gebruikt worden*

Nº	Scope	Beheerspunten	Vereisten	Sanctie	Non-conformiteit	Beschrijving
5 Beter Voor - Natuur						
D.2.3		Diervoeders				
D.2.3.1		Het kernvoer wordt geleverd door mengvoerfabrikanten die GMP+ gecertificeerd zijn.	De pluimveehouder: • neemt het kernvoer af van mengvoerfabrikanten die GMP+ gecertificeerd zijn.* • kan dit met behulp van een kenmerk of vermelding op de afleverdocumenten aantonen	MA		
D.2.3.2		De soja ingrediënten zijn aantoonbaar gecertificeerd ontbossingsvrij door middel van RTRS Book & Claim certificaten.	De pluimveehouder: • gebruikt alleen voeders waarin soja ingrediënten aantoonbaar ontbossingsvrij is op basis van RTRS Book & Claim certificaten; • kan dit met behulp van afleverdocumenten aantonen (kenmerk/vermelding). Indien de voerleverancier is aangesloten bij Nevedi, wordt aan dit punt voldaan doordat de voerleverancier deelneemt aan het convenant voor verantwoorde inkoop van soja.	MA		
D.2.3.3		Indien er palmolie-bestandsdelen worden gebruikt in voeders, zijn deze ontbossingsvrij door RSPO certificering.	De pluimveehouder: • gebruikt enkel palmolie in voer wanneer deze RSPO gecertificeerd is. • kan dit met behulp van afleverdocumenten aantonen (kenmerk/vermelding). Indien de voerleverancier is aangesloten bij Nevedi, wordt aan dit punt voldaan doordat de voerleverancier deelneemt aan het convenant voor verantwoorde inkoop van palmolie.	MA		

BETER VOOR NATUUR & BOER
Scope vleespluimveehouderij

** Pluimveehouders die deelnemen aan Beter voor Natuur & Boer kip moeten een geldig certificaat van IKB en BLK1* hebben. Toch worden sommige eisen die opgenomen zijn in deze schema's apart benoemd in het certificatieschema voor Beter voor Natuur en Boer kip. Zo kan het certificatieschema voor Beter voor Natuur & Boer kip ook als een stand-alone versie gebruikt worden*

Nº	Scope	Beheerspunten	Vereisten	Sanctie	Non-conformiteit	Beschrijving
		6 Beter voor - Kip				
E.1		Dierenwelzijn				
E.1.1		De genetische herkomst bestaat uit minimaal één ouderdierlijn van een trager groeiend soort.*	De pluimveehouder: • draagt er zorg voor dat de genetische herkomst uit minimaal één ouderdierlijn van een trager groeiend soort bestaat. • kan bovenstaande punten aantonen door middel van documentatie op basis van afleverbonnen.	KO		
E.1.2		De minimale slachtleeftijd van kuikens is 56 dagen.*	De pluimveehouder kan door middel van slachtrapporten aantonen dat de slachtleeftijd van kuikens minimaal 56 dagen is. * *(De dag dat de kuikens worden opgezet in de stal wordt aangehouden als dag 1. Vanaf die dag begint de telling van de minimale slachtleeftijd. De dag dat de vleeskuikens worden afgevoerd mag worden meegeteld. Bij bedrijven waar de eieren in de stal uitkomen geldt de regel dat de eieren uitkomen op dag 21. Dag 22 wordt dan dag 1 van de kuikens 'in de stal' voor de berekening van de slachtleeftijd.)*	KO		
E.1.3		De maximale dierbezetting is 25 kg/m2.*	De pluimveehouder berekent de maximale dierbezetting-door het gewicht van de afgeleverde vleeskuikens op één slachtdag te delen door het netto beschikbaar staloppervlak van de betreffende dieren op het vleeskuikenbedrijf. Deze is kleiner of gelijk aan 25 kg/m2.* *De bezetting wordt berekend bij wegladen op stalniveau, waarbij het netto beschikbaar staloppervlak inclusief de overdekte uitloop is .*	MI		
E.1.4		Het daglicht in de stal wordt gerealiseerd via daglicht doorlatende oppervlaktes van tenminste 3% van het grondoppervlak van de stal.*	De pluimveehouder heeft een stal met een lichtdoorlatende oppervlakte van: • Tenminste 3% van de grondoppervlakte van de stal bij het gebruik van standaard ramen, OF • Tenminste 0.75% van de grondoppervlakte van de stal bij het gebruik van daglichtkokers.	KO		
E.1.5		Er is een 24-uurschema aanwezig voor de verlichting met een donkerperiode van tenminste 8 uur aaneengesloten.*	De pluimveehouder: • volgt een 24-uurschema voor de verlichting. • heeft een periode van tenminste acht uur ononderbroken donkerperiode in het 24-uurschema opgenomen.	MA		

BETER VOOR NATUUR & BOER
Scope vleespluimveehouderij

** Pluimveehouders die deelnemen aan Beter voor Natuur & Boer kip moeten een geldig certificaat van IKB en BLK1* hebben. Toch worden sommige eisen die opgenomen zijn in deze schema's apart benoemd in het certificatieschema voor Beter voor Natuur en Boer kip. Zo kan het certificatieschema voor Beter voor Natuur & Boer kip ook als een stand-alone versie gebruikt worden*

Nº	Scope	Beheerspunten	Vereisten	Sanctie	Non-conformiteit	Beschrijving
6 Beter voor - Kip						
E.1.6		De stallen worden verrijkt met strobalen.*	De pluimveehouder: • verstrekt vanaf de tweede levensweek per 1.000 kuikens tenminste één stro-, luzerne- of hooibaal en verspreidt deze gelijkmatig over het leefoppervlak. • vervangt de balen als deze qua hoogte gelijk zijn aan het niveau van het strooisel. • kan het gebruik van stro aantonen met aankoopbonnen evenals met (resten van) stro in de stal. • kan bij gebruik van eigen stro, dit gebruik verifiëren (bv. door het telen van een product waarbij stro als bijproduct is geoogst).	MA		
E.1.7		leder koppel wordt door de ketenpartij o.b.v. een steekproef beoordeeld op dierwelzijnskenmerken die samenhangen met een goede houderijpraktijk. *Zie beschrijving bij A.2.2. (ketenpartner)*	De pluimveehouder ontvangt de meetwaarden van deze welzijnskenmerken (voetzoollaesies, hakdermatitis en contactdermatitis borst) in de afleverdocumentatie van de slachterij.	MI		
E.1.8		leder koppel wordt door de ketenpartner o.b.v. een steekproef beoordeeld op de kwaliteit van vangen en verladen. *Zie beschrijving bij A.2.1. (ketenpartner)*	De pluimveehouder ontvangt de meetwaarden van de kwaliteit van vangen en verladen in de afleverdocumentatie van de slachterij. * Gescoord wordt het percentage diffuse donkerrode haematomen vanaf 3 centimeter op vleugel, poot of lichaam.	MI		
E.1.9		De vang- en laadwerkzaamheden worden uitgevoerd door gekwalificeerde personen.	De pluimveehouder: • en eventuele medewerkers in dienst hebben de cursus 'verantwoord pluimveeladen' met goed gevolg afgerond indien de vang- en laadwerkzaamheden door hen wordt uitgevoerd. • maakt gebruik van een IKB-gecertificeerd pluimveeservicebedrijf (IKB PSB) indien de vang- en laadwerkzaamheden extern wordt uitgevoerd. Het gebruik van het pluimveeservicebedrijf wordt gedocumenteerd en bijgehouden in een logboek.	KO		
E.1.10		Early feeding (‘vroege voeding’) wordt toegepast bij ééndagskuikens.	De pluimveehouder: • stelt zodra kuikens uit het ei komen in eigen stal water en voer ter beschikking. • neemt enkel eendagskuikens met het label “early feeding” af waarbij dit op de afleverdocumentatie staat.	KO		

BETER VOOR NATUUR & BOER
Scope vleespluimveehouderij

** Pluimveehouders die deelnemen aan Beter voor Natuur & Boer kip moeten een geldig certificaat van IKB en BLK1* hebben. Toch worden sommige eisen die opgenomen zijn in deze schema's apart benoemd in het certificatieschema voor Beter voor Natuur en Boer kip. Zo kan het certificatieschema voor Beter voor Natuur & Boer kip ook als een stand-alone versie gebruikt worden*

Nº	Scope	Beheerspunten	Vereisten	Sanctie	Non-conformiteit	Beschrijving
6 Beter voor - Kip						
E.2		Dierengezondheid				
E.2.1		Het antibioticumgebruik is minder dan 5 dierdagdoseringen.	De pluimveehouder: • beperkt zicht tot 5 dierdagdoseringen. • registreert het gebruik via VKI-formulieren of in het Avined-overzicht. • stelt in het geval van overschrijding samen met de dierenarts een plan van aanpak op om terug te komen onder de norm.	MA		
E.2.2		Het antibioticumgebruik is altijd op basis van een schriftelijke verklaring van een dierenarts.	De pluimveehouder: • gebruikt enkel antibiotica-wanneer dit schriftelijk is voorgeschreven door een dierenarts. • registreert deze voorschriften in het medicijnlogboek. • maakt geen preventief gebruik van antibiotica.	MA		
E.2.3		Er wordt geen gebruik gemaakt van 'highest priority critically important' antibiotica (HPCIA), zoals gedefinieerd door de WHO.	De pluimveehouder gebruikt geen 'highest priority critically important' antibiotica (HPCIA), zoals gedefinieerd in de meest actuele lijst van de WHO. * Op voorschrift van dierenarts kan in uitzonderlijke gevallen wel 3e en 4e generatie middelen worden toegepast. Hiervoor dient een veterinaire verklaring aanwezig te zijn (inclusief plan van aanpak met doel dat in toekomst gebruik van deze middelen niet nodig meer is).	MA		
E.2.4		De pluimveehouder heeft een contract met een geborgde pluimveedierenarts om zorg te bieden waar nodig.*	De pluimveehouder heeft een overeenkomst met een geborgde pluimveedierenarts.	KO		

Herzieningsagenda / in ontwikkeling			
Scope	**Beter voor...**	**Onderdeel**	**Toelichting**
	Kip	Dierenwelzijn Maximale dierbezetting	Onderzoek naar welzijnseffecten van verlagen dierbezetting.
	Kip	Dierenwelzijn Early feeding eendagskuikens	Onderzoek de voor- en nadelen en welzijnseffecten van early feeding in broederij versus uitkomst in de stal (zgn. on-farm hatching).
	Natuur	Milieumaatregelen Duurzame energie	Onderzoek verdere vergroening van het stroomgebruik van de pluimveehouders, o.a. groene stroom van Nederlandse herkomst en naar 100% zelfvoorzienend worden in de stroombehoefte.
	Natuur	Milieumaatregelen	Onderzoek verdere versnelling/verlaging huidige CO2-reductie doelstelling van tenminste 45% (i.o.v. 2018) in 2030.
	Natuur	Milieumaatregelen CO2-footprint	Onderzoek mogelijkheid tot aanscherping van het ambitieniveau van ammoniak- en fijnstofemissies naar bijvoorbeeld het sectorplan (fijnstof 30% reductie in 2030) d.m.v. nulmeting bij pluimveehouders.
	Natuur	Milieumaatregelen Mestafzet	Onderzoek maar verhoging van de circulariteit van verschillende mesttoepassingen d.m.v. inventarisatie bij pluimveehouders.
	Natuur	Milieumaatregelen Biodiversiteit	Onderzoek of er ook andere maatregelen zijn die pluimveehouders kunnen nemen (anders dan insectenhotel en bloemensingel) die op een pluimveebedrijf kunnen bijdragen aan het verhogen van de biodiversiteit.
	Boer	Keten en Organisatie Benchmark	De streefwaarden in de benchmark bepalen over diergezondheid, dierenwelzijn en de milieuprestatie aan de hand van resultaten van deelnemende pluimveebedrijven over 2022. Zodoende pluimveehouders stimuleren verbeteringen door te voeren.
	Boer	Keten en Organisatie Vakmanschap en kennisdeling	Onderzoek welke onderwerpen aansluiten bij de behoefte van pluimveehouders en bij de doelstellingen van het programma t.b.v. informatieve bijeenkomsten (o.a. symposium, seminar/webinar, workshop of studiebijeenkomst).
	Boer	Veiligheid Brandveiligheid	I.s.m. met experts onderzoeken of stalbranden kunnen worden verminderd doormiddel van opstellen van checklijst en hieruit voortvloeiende verbeteracties van pluimveehouders.

BETER VOOR NATUUR & BOER
Scope Legpluimveehouderijbedrijven

BIJLAGE 1 - Onderhoudsrichtlijnen insectenhotel

Het insectenhotel biedt nestgelegenheid aan solitaire bijen en andere kleine insecten zoals spinnen, sluipwespen, gaasvliegen, lieveheersbeestjes en oorwormen.
In het insectenhotel zijn tevens voorzieningen gemaakt voor hommels en (nacht) vlinders

Beheerspunt

Er dient minimaal één insectenhotel aanwezig te zijn per locatie met de volgende eisen:

- De voorzijde gericht op het zuiden.
- Op een zonnige-, windvrije locatie.
- Waar mogelijk op een bloemrijke plek of binnen een straal van 60 meter van een rij bomen/struiken.

Plaatsing specificatie

Het insectenhotel *Herhaling van deze afwijking bij een volgende audit geldt als recidive en resulteert in een zwaardere classificatie van non-conformiteit.
De voorzijde, waar mogelijk, gericht op het zuiden.
Waar mogelijk in de luwte en zorg voor de juiste voedselplanten zoals wilde bloemenmengsels voor bijen in de nabije omgeving.

Onderhoudsspecificaties

Het hotel is bewerkt met een blanke lak op waterbasis.
Een regelmatige schilderbeurt zal de houdbaarheid natuurlijk verlengen.
De bamboe buisjes hoeven niet vervangen te worden tenzij deze zijn beschadigd of er uitgetrokken zijn.
Het hotel tevens één keer per jaar in de wintermaanden controleren op algehele toestand en stabiliteit.